

BOUWEN AAN MVO

MVO standaard voor de bouw
Deel D: overig

Inhoudsopgave

1	Begrippenlijst	3
2	Overzicht van eisen per onderwerp en per fase	9
3	Bibliografie	10

1 Begrippenlijst

Aandeelhouder

Een aandeelhouder is degene die in het bezit is van aandelen van een organisatie die een BV of een NV is. Bezit van een aandeel geeft het recht om te delen in de winst en stemrecht uit te oefenen in een aandeelhoudersvergadering. Het aandelenkapitaal van de organisatie is het bedrag waartegen de organisatie aandelen aan aandeelhouders heeft uitgegeven.

Aannemer

De aannemer neemt de verantwoordelijkheid op zich om de bouwactiviteiten te realiseren en te coördineren waarmee een bouwwerk tot stand komt. Een hoofdaannemer voert bouwactiviteiten uit rechtstreeks in opdracht van de klant, een bouwondernemer of projectontwikkelaar voert bouwactiviteiten uit voor eigen rekening en risico. Bijvoorbeeld wanneer deze zelfstandig een bouwproject begint op een door hem verworven bouwperceel. Een onderaannemer is in relatie tot de aannemer diens leverancier.

Actiegroep

Een actiegroep is een maatschappelijke groepering die zich manifesteert in zichtbare acties en petitie's. Vaak is er slechts één doelstelling, zoals het tegengaan van het delven van grondstoffen op een bepaalde locatie of protest tegen de aanleg van een wijk of weg.

Adviseur

Een adviseur is iemand die zijn of haar kennis in dienst stelt van anderen en daarbij over het algemeen voor vele verschillende klanten werkt. Deze geeft bijvoorbeeld financieel, fiscaal, juridisch advies of subsidieadvies en voert onderzoek uit naar bijvoorbeeld haalbaarheid van een bouwproject of de prestatie van de organisatie in de bouwsector.

Afbouw

Afbouw is de deelsector van de bouwsector die is gespecialiseerd in bijvoorbeeld binnenwandafwerking (stucwerk e.d.), gevelafwerking, vloerafwerking en plafonds. Ook de inrichting van keukens en badkamers behoren tegenwoordig meestal tot de afbouw.

Afvalbedrijf

Een afvalbedrijf of milieustraat zorgt ervoor dat bouw en sloopafval, zoals hout, kunststof, steen, beton, zand, metaal en chemisch afval, wordt verwerkt.

Arbeidsomstandigheden

Arbeidsomstandigheden zijn de fysieke, sociale en psychologische omstandigheden waarin wordt gewerkt zoals tillen en dragen, werkdruk, straling, blootstelling aan stoffen, werkhouding, risico's op stoten, vallen en beklemming, ongewenst gedrag, agressie en geweld.

Architect

Een architect is de ontwerper van een bouwwerk en de begeleider van de technische en administratieve realisatie ervan (het bouwproject). Degene die de architect opdracht heeft gegeven voor het ontwerpen van een bouwwerk is de bouwheer. De architect kan in samenwerking met een aannemer een offerte van de kosten van het bouwproject maken.

Beheermaatschappij

Een beheermaatschappij is een organisatie die investeert in vastgoed, vastgoedprojecten ontwikkelt en / of vastgoedprojecten commercieel beheert (verhuurt).

Belangenorganisatie.

Een belangenorganisatie is een organisatie voor belangenbehartiging. Het gaat vrijwel altijd om een duidelijk omschreven doel met een specifiek maatschappelijk nut en er zijn meestal leden of donateurs betrokken bij de belangenorganisatie. Een belangenorganisatie is niet commercieel en is onafhankelijk van de overheid. Zij spelen een rol indien bijvoorbeeld nabij en/of in waardevol gebied gebouwd of geproduceerd wordt. Naast milieuaspecten (biodiversiteit) kan het belang ook planologisch/esthetisch of cultureel (monumenten e.d.) zijn ingegeven.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is een overheidsinstantie, zoals de rijksoverheid, een gemeente, een welstandscommissie, een stedenbouwkundige, een nutsbedrijf, een waterschap, of een toezichthouder, die bevoegd is besluiten te nemen of beschikkingen af te geven. Het bevoegd gezag speelt onder andere een rol in relatie tot milieu-, bouw- en Arbowetgeving. In Nederland gelden strenge bouwregels, zoals bouwtechnische voorschriften (bouwbesluit), het bestemmingsplan en het aanzicht van een bouwwerk (welstandscommissie).

Beweging

Een beweging duidt een aantal groeperingen aan die een vergelijkbare verandering van de houding in de maatschappij nastreven, bijvoorbeeld de vredesbeweging en de milieubeweging. Hun samenwerkingsverband is doorgaans langduriger dan dat van een actiegroep.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is de graad van verscheidenheid aan levensvormen (w.o. soorten, genen) binnen een gegeven ecosysteem

Bouwbedrijf

Een bouwbedrijf is een bedrijf voor het bouwen van bouwwerken (woningen, gebouwen en soortgelijke constructies, bijvoorbeeld bruggen)

Bouwsector

De bouwsector is de economische sector of bedrijfstak die zich bezighoudt met het produceren van woningen en andere bouwwerken.

Bouwwakker

Bouwwakker is een verzamelnaam voor beroepen in de bouw zoals bekister, betonstaalvlechter, dakdekker, metselaar en opperman, opruimer, stratenmaker, stukadoor, timmerlui, voeger, vloerenlegger.

Bouwwerk

Een bouwwerk is een voortbrengsel van een activiteit die bouwen heet. Bouwen gebeurt door het samenvoegen van bouwmaterialen tot een solide geheel. Die bouwmaterialen zijn bijvoorbeeld baksteen, hout en beton. Een gebouw is een bouwwerk met een bepaalde vorm en functie zoals een woning, fabriek, kantoor of kerk. Niet ieder bouwwerk is een gebouw; een brug, tunnel, of zendmast is wel een bouwwerk, maar geen gebouw.

Branche

Een branche is een benaming voor alle bedrijven samen die actief zijn in een bepaalde categorie producten of diensten. Om de collectieve belangen van bedrijven in een branche te behartigen is per branche vaak een brancheorganisatie in het leven geroepen. Een branche kan sector overstijgend zijn. Zo levert de keramische industrie aan de bouwsector, maar ook aan andere sectoren.

Branchevereniging

Een branchevereniging is verantwoordelijk voor belangenbehartiging, professionalisering en vernieuwing van de bouwsector of deelsectoren daarvan.

Burgerlijke en utiliteitsbouw (B & U)

B & U is een deelsector van de bouwsector die zich specialiseert in woningbouw (burgerlijke bouw) en allerlei gebouwen voor het openbare en zakelijke leven (utiliteitsbouw).

Calculator

De calculator is degene die aan de hand van bestek (contract) en tekeningen de prijs bepaalt van een bouwwerk of gedeelte daarvan. De calculator is werkzaam in de besteks- en uitvoeringsfase binnen het bouwproces.

Co-creatie

Co-creatie is een vorm van samenwerking, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het proces en het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product.

Compliance

Compliance is het begrip waarmee wordt aangeduid dat een persoon of organisatie werkt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en/of eisen. Het gaat over het *nakomen* van normen of het *zich er naar schikken*. Het is soms ook de aanduiding van de afdeling of cel in een organisatie die de compliance functie vervult: het bijstaan van het bestuur bij het in controle houden van de organisatie om in overeenstemming te werken met de geldende wet- en regelgeving.

Constructeur

De constructeur is degene die constructies ontwerpt, berekent en toetst.

Ecosysteem

Een ecosysteem is het geheel van planten en dieren in een gebied en hoe ze in verhouding staan tot elkaar en hun omgeving

Faalkosten

Faalkosten zijn alle kosten die gemaakt zijn ten behoeve van het eindproduct, ontstaan door vermijdbaar tekortschieten. Ten grondslag hieraan liggen vaak gebrekkige communicatie, onvoldoende tijd en onvakkundige inbreng.

Facilitaire dienstverlener

Een facilitaire dienstverlener is verantwoordelijk voor bijvoorbeeld schoonmaak en onderhoud. Dit kan betrekking hebben op zowel het eigen bedrijfspand als op het bouwwerk dat wordt uitgevoerd.

Financieel belanghebbende

Een financieel belanghebbende helpt een organisatie met de financiën van uw organisatie of is de financier van een bouwwerk of project uitgaande van het rendement daarvan. Financieel belanghebbenden zijn bijvoorbeeld aandeelhouders, financiers, verzekeraars, vastgoedbeleggers en vastgoedbeheerders.

Financier

Een financier zorgt voor de financiering van bijvoorbeeld bedrijfsgroei, bedrijfsmiddelen, debiteuren en voorraden van een organisatie.

Gemeenschap

Een gemeenschap is een samenleving, een groep mensen die samen een halfgesloten systeem vormen en waarbinnen interactie bestaat tussen de leden die van die groep deel uitmaken. Hoewel de mens ook samenleeft met dieren en dingen, staat het netwerk van relaties tussen mensen centraal.

Gemeente

Een gemeente is een groep van woonkernen (dorpen, steden) met het bijbehorende gebied die samen worden bestuurd door een politiek apparaat. In haar rol als bevoegd gezag toetst de gemeente bijvoorbeeld of bouwplannen passen binnen het bestemmingsplan, de welstandseisen en bouwverordening van de gemeente en verleent deze een bouwvergunning.

Grond-weg en waterbouw (GWW)

GWW is de deelsector binnen de bouwsector die is gespecialiseerd in bijvoorbeeld grondwerken, wegenbouw, droge waterbouw, natte waterbouw en railbouw.

Hulpbronnen

Hulpbronnen zijn de natuurlijke rijkdommen van onze planeet, zoals delfstoffen, water en lucht.

Inrichting

Een inrichting is elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht

Installateur

Een installateur is een monteur zoals een elektricien, een loodgieter, een Cv-monteur of HVAC-monteur.

Leverancier

Een leverancier levert goederen en/of diensten in ruil voor geld. De leverancier is verplicht de overeengekomen goederen en/of diensten te leveren. In relatie tot de realisatie van een bouwwerk zijn leveranciers onder andere: aannemers, architecten, adviseurs, makelaars, nutsbedrijven, facilitaire dienstverleners, leveranciers van bouwmaterialen en bouw materieel en afvalbedrijven.

Kenniscentrum

Een kenniscentrum is verantwoordelijk voor het delen van kennis over de bouwsector en bouwen en het verbeteren van de (vak)opleidingen voor personeel in de bouwsector.

Klant

De klant is degene in wiens opdracht een bouwwerk gemaakt wordt of in wiens opdracht een product of dienst geleverd wordt. De klant kan in zijn rol als opdrachtgever of initiatiefnemer ook de eigenaar en (toekomstige) gebruiker van een bouwwerk zijn; vaker nog zijn die rollen gescheiden. In een aantal gevallen kan er ook sprake zijn van de vertegenwoordiging van een opdrachtgever, zoals een stedenbouwkundige of architect.

Kostenskundige

De kostenskundige bepaalt aan de hand van een schets of tekening de bouwsom van een gebouw of werk.

Maatschappelijke groepering

Een maatschappelijke groepering is een aantal personen die verenigd zijn vanwege een belang, beginsel of taak met betrekking tot de samenleving. Zij vertegenwoordigen in feite de samenleving als "belanghebbende". Voorbeelden zijn actiegroepen, omwonenden, belangenorganisaties, NGO's en bewegingen.

Makelaar

De makelaar zorgt voor de verkoop van een gebouw. De makelaar speelt een rol als leverancier bij projectontwikkeling door een projectontwikkelaar.

Milieu

Het milieu is het geheel van biotische en abiotische factoren dat van invloed is op een organisme.

MVO standaard

Een MVO standaard is een norm waaraan de MVO inspanningen van een organisatie kunnen worden getoetst. Er zijn integrale MVO-standaarden die alle aspecten van MVO trachten te omvatten (zoals bijvoorbeeld ISO 26000) en MVO-gerelateerde standaarden die een ander aspect dan MVO centraal stellen, zoals kwaliteit, maar daarmee wel MVO aspecten in zich hebben (zoals ISO 14001 dat veel milieu gerelateerde aspecten in zich heeft). Een ander onderscheid dat gemaakt kan worden is het onderscheid tussen managementstandaarden (betrekking hebbend op organiseren) en overige standaarden (bijv. betrekking hebbend op verslaglegging)..

NGO

Een niet-gouvernementele organisatie (of NGO, ook wel non-gouvernementele organisatie) is een organisatie die onafhankelijk is van de overheid en zich op een of andere manier richt op een verondersteld maatschappelijk belang. Over het algemeen gaat het om organisaties die werken aan het bevorderen van milieubescherming, gezondheid, ontwikkelingswerk of het bevorderen van de mensenrechten. De term wordt veel gebruikt voor organisaties die zich met ontwikkelingssamenwerking bezighouden.

Nutsbedrijf

Een nutsbedrijf zorgt voor de aansluiting van gas, water, elektra, CAI en telecom en geeft voorschriften daaromtrent.

Noodsituatie

Een noodsituatie is een situatie waarin onmiddellijke actie noodzakelijk is om gevolgen te voorkomen of te beperken.

Omwonende

Een omwonende is iemand die te maken kan krijgen met hinder, gezondheidsproblemen en verstoring van werkzaamheden of leven tijdens of na bouwwerkzaamheden. Omwonenden kunnen worden verdeeld in direct omwonenden en overige omwonenden. Vanuit planologisch gezichtspunt hebben zij behoefte aan inzicht in een bouwproject. Omwonenden willen mogelijk gehoord en geïnformeerd worden; zij zijn niet altijd (zichtbaar) verenigd en vormen niet direct een actiegroep.

Opleidingsinstituut

Een opleidingsinstituut is verantwoordelijk voor het vakkundig opleiden van personeel, zoals een ROC.

Opzichter

De opzichter vertegenwoordigt de opdrachtgever op de bouwplaats en houdt dagelijks toezicht.

Partner

Een partner is een organisatie die de gemeenschappelijke belangen van de bouwsector sector en daarmee de daaraan verbonden organisaties, behartigt. Een partner kan zorgen dat partijen bij elkaar gebracht worden, opkomen voor het belang van de sector, zorgen dat kennis wordt uitgewisseld, of zorgen voor vak ontwikkeling. Voorbeelden van partners zijn brancheverenigingen, kenniscentra en opleidingsinstituten.

Projectleider

De projectleider is degene die de leiding heeft over een (bouw)project.

Programma

Een programma is een combinatie van activiteiten, middelen en maatregelen die volgens vooropgezet schema zullen worden verricht.

Provincie

De provincie is de bestuurslaag die boven de gemeenten staat. De provincie heeft de rol van gebiedsautoriteit , verstrekt subsidies voor stedelijke vernieuwing en stimuleert samenwerking en innovatie.

Renovatie

Renovatie of renoveren is een verbeterings-, veranderings- en vernieuwingsingreep aan een bestaand bouwwerk, waardoor het weer bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen. Zoals het energiezuinig renoveren van bestaande woningen. Wanneer een gebouw geheel wordt gesloopt en opnieuw wordt opgebouwd, is dit herbouw of nieuwbouw.

Rijksoverheid

De rijksoverheid voert landelijk het beleid van de regering uit. Zij is onder meer verantwoordelijk voor de bouwregelgeving (bouwbesluit en omgevingsvergunning), stimuleert duurzaam bouwen en duurzame energie , bemoeit zich met de volkshuisvesting (woningwet) en voert woningonderzoeken uit (rondom bijvoorbeeld de woningmarkt, woonomgeving en woningvoorraad).

Sloop

Het afbreken van een geheel of gedeelte van bouwwerk, waarvan de constructieve, maatschappelijke of economische levensduur ten einde is, met als doel om de vrijgekomen ruimte of locatie te gebruiken voor een nieuwe nader te bepalen bestemming en/ of functie.

Sloopbedrijf

Een sloopbedrijf is een bedrijf dat is gespecialiseerd in het slopen van bouwwerken.

Sociale dialoog

Het overleg tussen vakbonden, werkgevers en overheid over sociaaleconomische onderwerpen wordt de sociale dialoog genoemd. Sociale dialoog omvat alle vormen van onderhandelen (zoals cao-onderhandelingen). Maar bijvoorbeeld ook raadpleging en het uitwisselen van informatie over sociaaleconomische onderwerpen wordt onder sociale dialoog verstaan. De gesprekspartners bij de sociale dialoog zijn doorgaans vertegenwoordigers van de overheid, vakbonden en werkgeversorganisaties.

Sociale woningbouw

Sociale woningbouw is de bouw van volkswoningen die bedoeld zijn om zonder winstoogmerk te verhuren aan mensen die niet in staat zijn om zelfstandig een woning te kopen of te huren, bijvoorbeeld mensen die te weinig geld verdienen om markthuren te betalen of om een hypotheek af te sluiten voor een koopwoning.

Stedenbouwkundige.

Een stedenbouwkundige treedt namens het bevoegd gezag op en doet onderzoek naar wenselijke en mogelijke ontwikkelingen voor bestaande en nieuw in te richten stedelijke gebieden, ontwerpt de openbare ruimte of richt deze in, houdt zich bezig met stedelijke processen en kan regels opstellen voor het bouwen.

Toezichthouder.

Een toezichthouder is een onafhankelijk en onpartijdig instituut dat toeziet op naleving van wet- en regelgeving door organisaties, zoals de inspectie ZSW of de Nederlandse Emissie Autoriteit (NEa).

Uitvoerder

De uitvoerder is degene die dagelijks op de bouwplaats aanwezig is om leiding te geven aan de bouwactiviteiten.

Vastgoed

Vastgoed, ook onroerend goed of onroerende zaak genoemd, omvat de grond en de bouwwerken (opstal) op deze grond.

Vastgoedbeheerder

Een vastgoedbeheerder verzorgt het administratief beheer van een gebouw, zoals het innen van de huren en het opstellen van huurcontracten, het opmaken van een meerjarenplanning voor het onderhoud, en de verzekering van gebouwen.

Vastgoedbelegger

Een vastgoedbelegger is een particuliere en of institutionele belegger die investeert in vastgoed. Deze belegger is op zoek naar een direct rendement zijnde huurbetalingen en een indirect rendement zijnde de waardevermeerdering.

Verzekeraar

Een verzekeraar of verzekeringsmaatschappij is een bedrijf dat verzekeringen aanbiedt. Deze kan verzekeren tegen bijvoorbeeld schade die ontstaat aan een bouwwerk tijdens de bouw door bijvoorbeeld uitvoeringsfouten, materiaalgebreken of scheurvorming. Een verzekeraar kan ook een bouwtekening doorlichten.

VGM

VGM staat voor Veiligheid, Gezondheid en Milieu. Dit is een afkorting die wordt toegepast in relatie tot arbeidsomstandigheden, kortweg Abo.

Waterschap.

Een waterschap is verantwoordelijk voor de waterkwantiteit, waterkering (bijv. dijken) en waterkwaliteit (bijv. waterzuivering) en speelt onder andere een rol als er sprake is van de beïnvloeding van de waterbodem tijdens een bouwproject.

Welstandscommissie.

Een welstandscommissie beoordeelt hoe een bouwwerk eruit komt te zien, welke materialen gebruikt gaan worden, of het bouwwerk past in de bestaande omgeving, of bij andere bouwplannen in de omgeving en of het voldoende kwaliteit heeft.

Werklocatie

Een werklocatie is een locatie waar op tijdelijke basis activiteiten worden gepleegd of producten en/of diensten worden geleverd en/of toegepast.

Werknemer

Een werknemer is iemand die bij een werkgever een arbeidsovereenkomst heeft. De werkgever verschaft werk aan de werknemer. De werkgever is niet noodzakelijk een natuurlijke persoon, vaker is het een organisatie. Als de betreffende werkgever een bouwbedrijf is, dan zijn diens werknemers degenen die de bouwactiviteiten uitstippelen, calculeren (zowel financieel als constructief) en / of uitvoeren.

Werknemers binnen het bouwproces hebben diverse rollen zoals projectleider, uitvoerder, kostendeskundige, calculator, constructeur, bouwvakker, installateur of opzichter.

Woningcorporatie

Een woningcorporatie is een organisatie, die zich zonder winstoogmerk richt op het bouwen, beheren en verhuren van betaalbare woningen, grotendeels sociale woningbouw.

2 Overzicht van eisen per onderwerp en per fase

	Bewust worden <i>MVO kennis opdoen en incidenteel toepassen.</i>	Toepassen <i>MVO kennis omzetten in aantoonbare prestaties.</i>	Beheersen <i>MVO inzetten voor continue verbetering.</i>	Verbreden <i>MVO door intensieve samenwerking met belanghebbenden.</i>	Uitblinken <i>Maatschappelijke waarde is het beginsel.</i>
MVO Thema					
Bestuur en Management	B1, B2, B12, B13, B26, B36, B37, B38, B39	B3, B14, B15, B16, B17, B27, B28, B29, B30, B40, B41	B4, B5, B18, B19, B20, B21, B22, B31, B32, B33, B42, B43	B6, B7, B8, B9, B23, B34, B44	B10, B11, B24, B25, B35, B45
Mens en Werk	A1, A3, A4, A5, A12, A13, A36, A37, A38, A39, A46, A51, A52	A6, A7, A14, A15, A16, A17, A22, A23, A24, A25, A26, A27, A40, A47, A53	A18, A28, A29, A30, A31, A32, A33, A34, A41, A42, A43, A48, A49, A54	A2, A8, A9, A10, A19, A20, A35, A44, A45, A50, A55	A11, A21
Klant	K1, K2, K3, K4, K13, K14, K20, K24, K30, K31, K32	K5, K6, K10, K15, K16, K25, K33	K7, K11, K21, K26, K34, K35	K8, K12, K17, K18, K22, K27, K36	K9, K19, K23, K28, K29, K37
Milieu	M1, M2, M3, M4, M18, M19, M32, M33, M47, M48	M5, M6, M7, M8, M9, M20, M21, M22, M34, M35, M36, M49, M50, M51	M10, M11, M12, M13, M23, M24, M25, M26, M37, M38, M39, M40, M41, M52, M53, M54	M14, M15, M16, M27, M28, M29, M42, M43, M44, M45, M55, M56, M57	M17, M30, M31, M46, M58, M59
Maatschappij	S1, S14	S2, S3, S4, S5, S10, S15	S6, S7, S11, S12, S16, S17	S8, S13, S18	S9, S19

3 Bibliografie

- Arbouw. (2008). *Arbobesluit afdeling bouwproces: Vraag en Antwoord*. Arbouw. Stichting Arbouw.
- Arbouw. (2011). *De bouwnijverheid: arbeid, gezondheid en veiligheid in 2011: bedrijfstakverslag 2011*. Stichting Arbouw.
- BAM. *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen: van denken...*
- Bouwend Nederland. (2013). Opgehaald van Bouwend Nederland: de vereniging van bouw-en infrabedrijven: www.bouwendnederland.nl
- Bouwend Nederland. (2009). *Innovatie in de bouw: visie document*. Bouwend Nederland.
- Bouwend Nederland. (2012). *Visiedocument onderwijs en arbeidsmarkt*. Bouwend Nederland.
- BouwMVO. (2013). *Bouwen met bewustzijn*. Opgehaald van BouwMVO.nl: www.bouwMVO.nl
- CNV Internationaal. (2013). *CNV Internationaal*. Opgehaald van CNV Internationaal: www.cnvinternationaal.nl
- Deltasync. *Steden van de toekomst*. Deltasync Waterbased Urban Development.
- Economisch instituut voor de bouw. (2013). *EIB geeft perspectief*. Opgehaald van Economisch instituut voor de bouw: www.eib.nl
- Fraanje, P. *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen in de bouw*. Brochure, Bouwend Nederland.
- GRI. (2000-2011). *CRESS: Sustainability Reporting Guidelines & Construction and Real Estate Sector Supplement*. Global Reporting Initiative.
- (2010). In D. Houtgraaf, & M. Bekkers, *Businessmodellen: focus en samenhang in organisaties* (p. 163). Van Duuren Management.
- Hupperts, P. (2011). In P. Hupperts, *De implementatie van MVO: praktijkcases en tools voor ISO 26000*. Nederlands Normalisatie Instituut.
- International Organization for Standardization. (2010). *ISO 26000:2010: Guidance on social responsibility*. Standaard, International Organization for Standardization.
- Nienhuis, A. (2008). *Van financieel naar duurzaam rendement in de Grond-Weg en Waterbouwsector*. TNO in opdracht van de werkgroep GWW Regieraad bouw, Gouda.
- Oel, C. v. (2010). *Rigoreus WP2: renovatieproces*. Senternovem.
- Onos, T. (2008). *Bouwproces uitvoeringsfase*.
- PSIBouw. *Transitie Agenda Bouw*. PSIBouw.
- PSIBouw: netwerk van vernieuwers. (sd). Durf 7: praktijkprojecten. *Durf*.
- PSIBouw: netwerk van vernieuwers. (2009). Durf 8: toekomstvisie bouwsector. *Durf*.
- (2012). In A.-M. Rakhorst, *De kracht van duurzaam veranderen* (p. 232). Scriptum.
- Regieraad voor de bouw. (sd). *De Cradle to Crade kaart voor de bouw*.
- Rotmans, J. (2013). *Langdurige zorg: wenkend perspectief*. Opgehaald van Jan Rotmans Maatschappelijk gedreven wetenschapper: www.janrotmans.nl
- Savanovic, P. (2012, maart). Ketensamenwerking. *EP Economie en praktijk*.
- Stichting Our Common Future. (2011). In S. O. Future, *Duurzaam denken doen 2011 - 2035: inspiratieboek voor onze gezamenlijke toekomst* (p. 365). Deventer: Kluwer.
- Tilburg, R. v. (2012). In R. v. Tilburg, & R. v. Tulder, *Duurzaam ondernemen waarmaken*.
- Vaessen Algemeen Bouwbedrijf. *Van duurzaam denken naar duurzaam doen: inzicht in de implementatie van MVO-beleid*. Vaessen Algemeen Bouwbedrijf BV.
- VolkerWessels. *Bouwen 2.1: een blik op de toekomst; van toekomstbeelden naar concrete innovaties*. Presentatie, VolkerWessels Innovatie Management.
- Wikipedia. (sd). *Wikipedia*. Opgehaald van Wikipedia: www.wikipedia.org